

Львівський національний університет імені Івана Франка

Проект-дослідження

Головні критерії відбору ЗВО при складанні рейтингів

Робота
студента групи ПМОм-11
Федоріва Степана

Львів – 2024

Одним із ключових інструментів для оцінювання закладів вищої освіти (ЗВО) є міжнародні рейтинги університетів, які надають об'єктивну оцінку діяльності освітніх установ за низкою критеріїв. У цій роботі розглядаються основні критерії відбору ЗВО при складанні рейтингів та основні рейтинги, якими користуються у світі.

Головні критерії відбору закладів вищої освіти (ЗВО) при складанні рейтингів

При складанні рейтингів університетів враховуються різні критерії, що дозволяють оцінити якість освіти, наукові досягнення, вплив на суспільство та інші аспекти діяльності закладів вищої освіти. Основні критерії включають:

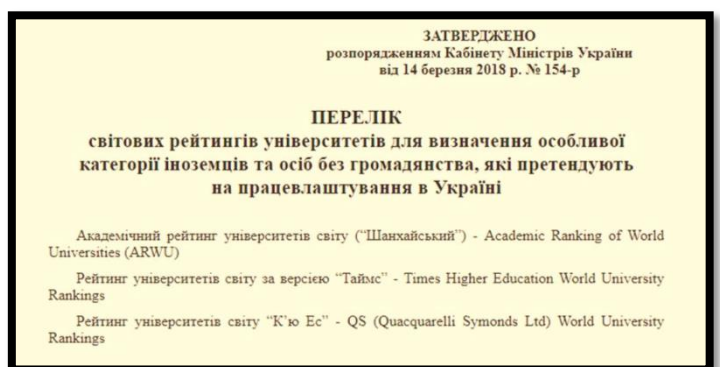
1. **Академічна репутація** – оцінка якості освіти та досліджень з погляду викладачів та науковців з усього світу.
2. **Репутація серед роботодавців** – наскільки випускники ЗВО є конкурентоспроможними на ринку праці.
3. **Наукові публікації та цитування** – кількість наукових статей та їх вплив на наукове співтовариство.
4. **Міжнародна співпраця** – частка іноземних студентів, викладачів та спільні проекти з закордонними університетами.
5. **Якість навчання** – кількість викладачів на одного студента, навчальні програми та доступ до освітніх ресурсів.
6. **Фінансування та інвестиції в науку** – обсяг фінансування досліджень та інновацій.
7. **Інфраструктура** – матеріально-технічна база, лабораторії, кампуси, умови для навчання та досліджень.

Ці всі критерії є звичайно важливими, але насправді кожен рейтинг формується при більшій увазі на якісь конкретні критерії. Багато різноманітних рейтингів, проте серед глобальних з них найбільш поширені і впливові та єдині визнані українським Урядом є три:

Shanghai Ranking (ShR)

THE World University Rankings (THE)

QS World University Rankings (QS)

Різниця між цими рейтингами полягає в тому, які саме аспекти університетської діяльності є пріоритетними для кожного з них, тому варто розглядати всі рейтинги комплексно, щоб отримати повну картину про ЗВО.

Shanghai Ranking (ShR)

Shanghai Ranking або **Академічний рейтинг університетів світу (ARWU)** був заснований у 2003 році Шанхайським університетом Цзяо Тун. Основною метою рейтингу є оцінка наукової та дослідницької діяльності університетів. Головна увага приділяється таким показникам, як:

- **Нобелівські премії та медалі Філдса** серед випускників та викладачів.
- **Кількість часто цитованих дослідників.**
- **Публікації у провідних наукових журналах** типу *Nature* та *Science*.
- **Індекс наукового цитування (SCIE)** та інші наукометричні показники.

Shanghai Ranking орієнтований на наукові досягнення університетів, що робить його важливим для дослідницьких установ та потенційних науковців.

THE World University Rankings (THE)

THE World University Rankings (Times Higher Education) – це один із найвідоміших міжнародних рейтингів університетів, який вперше був опублікований у 2004 році. Цей рейтинг оцінює університети за п'ятьма основними напрямками:

- **Викладання (навчальне середовище).**
- **Дослідження (обсяг, дохід і репутація).**
- **Цитування (вплив досліджень).**
- **Інтернаціоналізація (частка іноземних студентів і викладачів).**
- **Доходи від промисловості (інновації).**

THE надає збалансовану оцінку університетів з урахуванням якості навчання, досліджень та впливу на економіку через інновації.

QS World University Rankings (QS)

QS World University Rankings – ще один глобальний рейтинг, що був заснований у 2004 році консалтинговою компанією **Quacquarelli Symonds**. Його відмінність полягає у більшій увазі до репутації серед академічної спільноти та роботодавців. Основні критерії оцінки включають:

- **Академічна репутація (40%).**
- **Репутація серед роботодавців (10%).**
- **Коефіцієнт студентів на одного викладача (20%).**
- **Цитування на одну наукову роботу (20%).**
- **Частка іноземних студентів та викладачів (10%).**

QS вважається одним із найбільш популярних рейтингів серед студентів, які обирають університети для навчання за кордоном, оскільки приділяє увагу міжнародній репутації.

Українські ЗВО у даних рейтингах

Shanghai Ranking (ShR)

У загальній версії ShR (ARWU) українські заклади не були. У галузевій версії ShR (GRAS) у 2017 р. за академічним предметом «Математика» один раз був Київський національний університет імені Тараса Шевченка у групі 401-500.

Сьогодні шанси КНУ ім. Т. Шевченка істотно зросли, оскільки серед його випускників у 2022 р. з'явилися один нобелівський і один філософський лауреати. Це:

- Олександра Матвійчук, лауреат Нобелівської премії миру, випускниця юридичного факультету;

- Марина В'язовська, лауреат медалі Філдса, випускниця механіко-математичного факультету (працює в Лозанні).

THE World University Rankings (THE)

№	Назва ЗВО	Місце	Присутність у предметних галузях, раз	Кращі місця у предметних галузях, раз
1	2	3	4	5
1	Sumy State University	450,5	3	3
2	Lviv Polytechnic National University	700,5	4	1
3	Kharkiv National University of Radio Electronics	1100,5	3	-
4	Ivan Franko National University of Lviv	1350,5	1	-
5	National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»	1350,5	3	-
6	National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"	1350,5	4	-
7	Oles Honchar Dnipro National University	1350,5	2	-
8	Taras Shevchenko National University of Kyiv	1350,5	8	4
9	V. N. Karazin Kharkiv National University	1350,5	2	-
10	Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University	1350,5	2	-

QS World University Rankings (QS)

№	Назва ЗВО	Місце	Присутність у предметних галузях, раз	Кращі місця у предметах, раз
1	2	3	4	5
1	V. N. Karazin Kharkiv National University	545,5	1	-
2	National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»	675,5	1	-
3	Taras Shevchenko National University of Kyiv	675,5	7	7
4	National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"	725,5	6	5
5	Lviv Polytechnic National University	900,5	2	1
6	Sumy State University	900,5	-	-
7	Ivan Franko National University of Lviv	1100,5	-	-
8	Kharkiv National University of Radio Electronics	1100,5	1	-
9	National University of Kyiv-Mohyla Academy	1100,5	-	-
10	Odessa National Mechnickov University	1100,5	-	-
11	National University of Life and Environmental sciences of Ukraine	1300,5	1	1

Чому не розглядалися європейський U-Multirank та українські рейтинги?

U-Multirank і всі українські рейтинги (Топ-200 Україна, Консолідований тощо) мають тією чи іншою мірою серйозні проблеми з об'єктивністю, валідністю, надійністю, зрозумілістю, прозорістю, критеріально-індикаторною базою, логічністю результатів щодо оцінювання топової якості. Відтак не користуються фаховою довірою і не застосовуються для прийняття управлінських рішень.

Критичний аналіз цих рейтингів можна знайти за посиланнями:

Університети і лідерство, 2020, № 2.

<https://ul-journal.org/index.php/journal/article/view/132>

Механізми оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції: монографія.

https://ihed.org.ua/wpcontent/uploads/2021/03/Ocinka_yakosti_VO_v_umovah_evrointegrac_Monogr_IVO-2020-220p_avtors-kolektiv.pdf